

Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2.

Динаміка поширення західного кукурудзяного жука на Тернопільщині впродовж 2016—2020 рр. / М.З. Прокоп'як, Л.А. Безменська, Н.М. Пальцан, Г.М. Голіней, О.Ю. Майорова // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 3-7.

Досліджено динаміку чисельності *D. virgifera virgifera* з огляду на хронологію заселеності цим шкідником районів Тернопільської області. Обсяг заселеної західним кукурудзяним жуком площі в Україні у 2019 р. збільшився у 1,4 раза порівняно з 2016 р., а також розширився ареал його поширення. За п'ять років, коли *D. virgifera virgifera* реєстрували в межах Тернопільської області, відзначено збільшення площ заселення приблизно на 100 га кожного року. Середньорічні температурні показники, очевидно, сприяли адаптації й поширенню шкідника всією областю у 2016—2020 рр., а зимові температурні показники були сприятливими для зимівлі яєць.

Власова, О.Г. Особливості впливу Сечовини на фізико-хімічні властивості робочих розчинів інсектицидів / О.Г. Власова, М.П. Секун, М.Д. Зацеркляна // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 8-11.

Узагальнено інформацію про можливості сумісного застосування інсектицидів і мікробіологічних препаратів із Сечовиною у єдиному технологічному процесі. Сумісництво їх сприяє істотному зниженню випаровування крапель розчину з обробленої поверхні, але не впливає на поверхневий натяг та реакцію розчинів.

Обліпихова муха, прояви її шкідливості та контроль в агроценозах обліпихи крушиноподібної / Т.З. Москалець, В.В. Москалець, І.В. Гриник, І.В. Шевчук // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 12-18.

В умовах полісько-лісостепового і лісостепового екоотопів виявлено шкідника агроценозів обліпихи крушиноподібної — обліпихову муху. Досліджено біоекологічні особливості та морфологічні ознаки шкідника. Встановлено, що в умовах Західного і Північного Лісостепу потерпають від обліпихової мухи середньоранні та середньостиглі сорти обліпихи. Розроблено комплекс заходів із застосуванням елементів агротехніки для контролю обліпихової мухи в агроценозах обліпихи.

Башенко, М.М. Лабораторна оцінка можливості використання яєць каштанової мінуючої молі *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986 (Lepidoptera: Gracillariidae) для живлення трихограми *Trichogramma pintoii* Voeg. та *Trichogramma evanescens* Westw / М.М. Башенко, А.І. Худолій, В.М. Чайка // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 19-22.

Виявлено незначну кількість яєць каштанової молі, проколотих трихограмою, але ембріональний розвиток яєць паразита не спостерігався. Порівнявши розмір яєць каштанової мінуючої молі з розміром яєць основних лускокрилих шкідників, проти яких ефективно використовуються різні види трихограми, можна зробити висновок, що для успішного розвитку яєць *T. pintoii* та *T. evanescens* яйця каштанової молі, як живителі, не придатні. Вірогідно, за розміром та біологічною якістю вони не відповідають параметрам екологічної ніши живителів родини *Trichogrammatidae*.

Гаврилюк, Н.М. Сезонна динаміка чисельності турунів на посівах пшениці ярої за різних систем удобрення / Н.М. Гаврилюк, Я.А. Медвідь // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 23-27.

Уточнено видовий склад домінуючих видів турунів у посівах пшениці ярої за різних систем удобрення. Наведено дані про сезонну динаміку чисельності масових видів турунів (*Bembidion prorepans* S., *Harpalus affinis* S., *Harpalus rufipes* D., *Poecilus cupreus* L., *Harpalus distinguendus* D.) за мінеральної (N90P60K90) та органічної (із заорюванням побічної продукції попередника) систем удобрення. Піки чисельності на пшениці ярій сягали максимумів у травні за рахунок підвищення активності видів весняно-літньої групи турунів *Bembidion prorepans* S., *Harpalus distinguendus* D., *Poecilus cupreus* L., у червні — липні за рахунок літньо-осінньої групи *Harpalus rufipes* D. та *Harpalus affinis* S.

Ефективність сучасних інсектицидів у захисті яблуневих насаджень від кров'яної попелиці / Ю.П. Яновський, С.В. Суханов, І.В. Крикунов, А.А. Фоменко // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 28-31.

За результатами досліджень вчені передбачили, що використання препаратів Мовенто 100 SC, КС, Сіванто Прайм 200 SL, РК і Трансформ, ВГ проти кров'яної попелиці забезпечило зменшення чисельності популяції на 91,4—95,9%. Це дало змогу отримати високосортну продукцію яблук з урожайністю в 1,7—1,9 раза вищою ніж у контролі. Вихід нестандартної продукції не перевищив 5,6% (24,9% у контролі, обробка водою). Застосування інсектицидів сприяло поліпшенню основних

біометричних показників дерев, зокрема середньої довжини однорічних пагонів — на 52,4—76,9%; товщини пагонів — в 1,1—1,2 раза; площі поверхні листка — на 47,9 — 138,5%, що важливо для закладання потенційних плодкових бруньок та майбутніх врожаїв.

Тестування гербіцидних систем за вирощування кукурудзи в Степу України / В.М. Судак, А.І. Горбатенко, С.С. Семенов, А.О. Кулик // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 32-36.

Зареєстровано суттєве зниження ефективності ґрунтових препаратів за відсутності опадів, підвищеної температури повітря та суховію в перші 5—7 днів після їх внесення. Виокремлено кращий досходовий гербіцид Акріс СЕ із вмістом діючих речовин: диметенамід П (280 г/л) + тербутилазин (250 г/л). Наведено кількість бур'янів за варіантами досліду перед обприскуванням посівів і через 21 день після застосування гербіцидів. Визначено технічну та економічну ефективність комбінованих (досходові + післясходові гербіциди) і страхових (суміші післясходових продуктів) систем захисту кукурудзи від сеgetальної рослинності.

Залежність забур'яненості посівів сої від умов вирощування у Східному Лісостепу України / Р.А. Гутянський, С.І. Попов, В.С. Зуза, Н.В. Кузьменко // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 36-41.

За даними досліджень 2011—2017 рр., у стаціонарній сівоzміні на посівах сої після попередника пшениця озима виявлено 30 видів бур'янів і засмічувачів (ярих ранніх і пізніх — 60%, зимуючих і дворічних — 17%, багаторічних — 23%), а за вирощування в монокультури — 18 видів (ярих ранніх і пізніх — 72%, зимуючих і дворічних — 6%, багаторічних — 22%). Вони належали до 16-ти родин, з яких найбільшою мірою були представлені родини Asteraceae (9 видів), Poaceae (5 видів) та Polygonaceae (5 видів). Основними видами бур'янів у посівах сої в сівоzміні та монокультури були *Echinochloa crus-galli* (L.) Roem. et Schult., *Chenopodium album* L., *Cirsium arvense* (L.) Scop. та *Panicum miliaceum* L. Крім зазначених бур'янів за вирощування сої в сівоzміні були присутні *Setaria glauca* (L.) Beauv., *Amaranthus retroflexus* L., *Solanum nigrum* L., *Polygonum lapathifolium* L., *Sonchus arvensis* L., *Convolvulus arvensis* L., а в монокультури — *Ambrosia artemisiifolia* L., *Xanthium strumarium* L. Найбільшою мірою в монокультури домінувала *Xanthium strumarium* L. (43%), а субдомінували *Setaria glauca* (L.) Beauv. — в сівоzміні (57 %) та *Echinochloa crus-galli* (L.) Roem. et Schult. — в монокультури (57%). У посівах сої формувалось шість складних типів забур'яненості, з яких переважали злаковооднорічно-дводольномалорічно-коренепаростковий та дводольномалорічно-злаковооднорічно-коренепаростковий. За вирощування в сівоzміні переважали злакові однорічні види, а в монокультури — дводольні малорічні. При цьому в монокультури спостерігався вищий рівень забур'яненості, ніж у сівоzміні, або він був рівнозначним

Курдюкова О.М. Неотенічні та карликові бур'яни: поширення, біологія, контроль / О.М. Курдюкова, О.П. Тишук // Карантин і захист рослин. - 2021. - № 2. - С. 42-45.

Неотенічні форми та карликові рослини в посівах сільськогосподарських культур траплялися впродовж усього вегетаційного сезону. Кількість бур'янів, схильних до неотенії, становила 43 види. Тривалість періоду від сходів до визрівання насіння варіювала в межах 14—34 доби. Висота рослин — 2,8—12,4 см. Середня насіннева продуктивність не перевищувала 19—21 шт. з рослини. Маса 1000 насінин була на 12—19% більшою, а схожість на 21—34% вищою ніж у звичайних форм. За середньої щільності покриття рослинами в ґрунт надходило 3,43—3,84 тис. шт./м² насінин. Лушення стерні та наступний основний обробіток ґрунту забезпечували 100% їх контроль. Пізньоосіннє застосування гербіцидів для контролю неотенічних та інших малорічних бур'янів було недоцільним. Карликові види рослин в агрофітоценозах представляли 27 видів. Кількість сходів карликових видів у посівах озимих культур становила від 11—16 до 237—334 шт./м², ярих та просапних — від 37—53 до 365—489 шт./м². Висота рослин — 10,8—17,5 см, насіннева продуктивність — від 6 до 609 шт. За щільності покриття поверхні ґрунту бур'янами 145—160 шт./м² вони споживали в посівах пшениці озимої 18,9 кг/га азоту, 31,0 кг/га фосфору та 27,8 кг/га калію. Середнє водоспоживання становило 141 м³/га, втрати врожаю зерна пшениці — 0,48 т/га. У полях під зернові колосові та просапні ярі культури висока ефективність контролю всіх форм та видів бур'янів досягалася в системі поєднання обробітку ґрунту, що включав боронування, до- й передпосівну культивуації зябу, та застосування гербіцидів. У посівах пшениці та ячменю озимих максимальне знищення бур'янів досягалася застосуванням гербіцидів системної дії восени за 10—12 діб до закінчення вегетації, або після початку весняної вегетації.